

Je gospódo v svate si nabiral,
Svate zbral po ljubico si ide.
Srečno svatje pridejo k njê domu,
Srečno so z nevesto se vernili.

Kadar mémo Aga hiše grejo,
Jo iz okna vglédastê dve hêrki:
Dvoje sinov teklo ji naproti,
Materi sta svoji govorila:
„K nam zaví se ljuba mati naša!
De mi tebi južinati damo.“
Ko to sliši Asan — Aginica,
Starašinu svatov govorila:
„Za Bogá, brat, svatov starašina!
Unkraj dvora konje mi ustavi!
De sirote obdarujem svoje.“

Unkraj dvora konji so obstali:
Vse otroke berhko obdarila;
Sinam dáde čižme pozlačéne,
Hêrrama da céliga mezlana,
Nar še manjimu v zibéli sinka,
Njemu pošlje židane bregéše.

To zagledal Aga Asan — Aga,
Koj pokliče dvoje sinov svojih:
„Pojte semkej, vé siroti moji!
Kadar se usmiliti kar neče
Mati vaša duše kamenite.“
Ko to sliši Asán — Aginica,
Z licam belim je na zémlo padla,
Tam na mestu dušo izdihaje,
Vidit' žalostna sirote svoje.

*Govor grofa Leona Thuna ob sklepu splošnega avstrijskega katoliškega shoda (v četrtek 3. maja). *)*

Tri dni smo veliko govorili o šoli in odgoji, posebno veliko sem jaz z vami o tem govoril. In še jedenkrat naj bi govoril o tem. Veliko se tirja. Resen bodem postal, pa vsaj se nismo za šalo tukaj zbrali, resni hočemo biti. In če smo tudi tri dni tukaj zborovali, nam je bilo to v tolaž, da smo govorili o predmetu, ki nam vsem serce obtežuje. Iz vseh dežel naše Avstrije smo se sešli, mirno in pokojno smo se med sabo porazumeli, in v miru smo obravnavali to stvar, naši nasprotniki nas niso motili s svojimi govori, ki nas pohujšajo in serca obtežujejo, ker so vsemu katoliškemu ljudstvu v spodtiko.

Menim pa, da ne bode odveč, akoravno smo tri dni zborovali in sklepali, ako ta predmet gledamo s prostejšim očesom. Čas za obravnave je bil nam dosihmal omejen; namen našega zborovanja je bil namreč ta, da svoje prepričanje izrazimo določno (precizno), in da je objavimo in kakor upamo, na korist daleč razširimo. Tedaj bi rad o tem važnem

*) Govor še sicer star, a raznica v njem zmirom nova.

predmetu govoril bolj prosto, o tem predmetu, ki se ne tiče ne samo naše šole, marveč velikega boja, ki se bije za šolo po vsem svetu, opisal bi rad njegov začetek, razliko njegove prikazi, in globočino njegove važnosti.

Ako ljubi Bog blagoslovi zakon katoliških starišev, nimajo, ako so sami ohranili katoliško prepričanje, večje skerbi na svetu, kakor da bi to tudi otrokom zapustili, in katerih pripomočkov bi se poslužili, da bi to dosegli. Že v prvih dneh po rojstvu so prejeli otroci zakrament sv. kersta in so vstopili v katoliško cerkev. Otroci so v prvih dneh svojega rojstva postali udje svete cerkve, ker so stariši to tako hoteli in vravnali, ta korak je važen za vse njihovo življenje in zgodilo se je, a otroci tega niso hoteli, ker niso mogli. Od kod pa izhaja pravica starišev, da tako ravnajo in merodajno vplivajo na vse življenje svojih otrok brez njihove lastne volje, kaj jih v to nagiba? Vzrok tega je v veri, kajti preverjeni so, da je prepričanje, ktero hočejo prenesti na otroke, samo ob sebi (absolutno) resnično, in da se cerkev, ki hrani to prepričanje, nikdar ne more zmotiti.

Stariši nočejo otrokom zapustiti svojega osebnega mnenja, ali nasledka svojega preiskovanja, marveč oni so prepričani, da to storivši odkazuje otrokom pot do resnice, ki je vzvišena nad vsako dvombo, ker ima poroštvo razodenja Božjega. To pa store, ker verujejo na pododovani greh, da novorojeno dete, kakor vsak človek po grehu prvih starišev ne more priti do kerščanske popolnosti brez milosti Božje, ravnajo pa tako, ker hočejo, da bi se otroci vdeležili te nebeske milosti pri svetem kerstu, ravnajo pa poslednjič tako, ker je to njih dolžnost. Od tod izvira kerščanska izreja, tukaj je razpotje, kjer se loči kerščanska odgoja od nekerščanske. Tisti, ki so ob vero prišli, ki ne verujejo na nezmotljivo resnico in konečno tudi na Boga ne, ki ne verujejo na izvorni greh, ki so v ti zmoti, da človek po svojem naravnem razvoju najde pravo pot na svetu, tem je to, kar katoliški stariši store, krivica otrokom storjena. Ako smo mi prepričani, da otroci po zakramentu sv. kersta in po naukih svete cerkve zadobe pravo prostost, prostost v kerščanskem zmishu, prostost, ki jih oslobodi verig zmote in strasti, je nejeveren te misli, da je to služnost za otroka, kajti njemu je prostost to, da se človek ne podverže nobeni postavi in da stori, kar hoče.

Kako pa ravnajo katoliški stariši, da smoter, ki ga imajo pred očmi, dosežejo s kerščansko odgojo. Otroka, še preden govoriti zna, mati pokriža, in ko se je otrok toliko razvil, da zastopi jezik svoje matere, govori že mati z detetom o veri. Ne more drugače; serce je prenapolnjeno molitve za otroka, in ne, da bi namerovala, že govori od Boga. In čudno! otrok, že preden se njegov duh toliko razvije, da more sprejeti abstraktni pojem o človeku, že tačas, ko le pozna očeta, mater, sestrico, varuhinjo, a nikakor ne ve, kaj je človek sploh, sprejme nauk od Boga.

Otročje serce ga veselo sprejme, in to je dokaz, kako sta Bog in človek tesno zvezana. Otročje sprejme s svojim srcem misel „o Bogu“, in kakor sam po sebi se nauči moliti, z otroškim življenjem se združi (se vrase) pojem, s katerim se umstveni modrijan z vsemi svojimi preiskavami ne more združiti.

(Dalje prih.)

Dopisi in novice.

— *Cerkvena godba. Odloka c. kr. ministerstva dné 12. maja 1877 st. 16885 od l. 1876.*

Mnogostransko se je opazovalo, da cerkvena godba, ktera ljudstvo blazi in mika, kedar se skerbno njeguje, žalostno propada. Uzroka temu iščejo večkrat v prenaredbi učiteljskih, in ne le cerkvene osebe, marveč tudi skušeni strokovnjaki in ljudstvo, katerega se to tiče, pričakujejo, da bi ministerstvo za nauk in bogočastje kazaje celo na ljudske učitelje, ki imajo tukaj najprej pomagati, potrebne reči v tem zaukazalo.

Dasiravno imajo za dobro cerkveno godbo skerbeti v prvi versti cerkvene oblasti, se stvar tudi tiče opravnistva pri bogočastji in poduku, ki sploh nima gojiti le samo duševnih korist, marveč ima tukaj izvršiti posebni nalog z ozirom na namene ljudske šole, ker postava dopušča zvezo službe cerkvenega organista z učiteljsko.

Že v točki 11. ministerskega ukaza dne 26. maja 1874 (m. ukaz. list st. 31) s katerim je bil razglašen osnovni statut za učiteljska, povdarjal sem posebno (minister za uk) važnost poduka v cerkveni godbi na teh zavodih in kazal na to, kako potrebno je, da se gojenci učiteljstva poleg tega, kar se imajo naučiti godbe, za potrebe v svojem poklicu, tudi v urah šole prostih dalje urijo v godbi, da bodo zmožni prevzeti cerkveno godbo, kakor žele soseske po deželi, drugič pa tudi, da bodo z godbo blažilno uplivali tudi na široko (zunaj šole).

To se naznanja c. kr. okrajnemu šolskemu svetu, ob enem pa se mu tudi ukazuje, da naj gleda na to, da ljudski učitelji njegovega okraja, ki so že pri učiteljstvu, posebno pa tisti na selskih šolah, goje dobro cerkveno godbo, in v ta namen naj ukaže c. kr. okrajnemu nadzorniku, da pri šolskem nadzorovanju in pri občenju z ljudskim učiteljem gleda na cerkveno godbo in petje na koru. Konečno se opomni, da njih prezvišenost gospod minister v tej odloki pravi, da je tudi pripravljen ozirati se na zasluge učiteljev godbe na učiteljskih, kakor tudi na tiste učitelje, ki so že v službi, in si prizadevajo tako ljudstvo izobraževati in blaziti.

V Ljubljani 8. junija 1877.

— *Is Šent-Jernej 14. julija.* Po preteku nekaj časa sem zopet tebi »Učit. tovariš« nabral nekaj novic. Ko sem zadnjič omenil smerti in pogreba ranjke gđe. učiteljice E. Korošic imam sedaj povedati, da sta njeni I. razred prevzela g. g. kaplana: Karol Jančigar, in Jozef Pekovič tako, da eden dopoldne, drugi popoldne podnečuje, remuneracija jima je plača ranjke. Kedar imata pa kerščanski nauk v drugih razredih, se pa suplirata. Tako so vravnali gosp. deželni nadzornik R. Pirker pri svoji navzočnosti 14. maja, in nama je to prav pogodu, kajti mislila sva z gospodom učiteljem, da bova ves čas prvi razred suplirala, in otroke z najinimi združevala. Sedaj podučujejo na Šent-Jernejem vseučilišču (?) trije gospodje, ki so 8 šolo dovoršili in moja malenkost kot prvi učitelj (nadučitelj.) Dela je vsem dovolj, in gotovo bi imeli v kratkem